

**[„ȘI-AU PIERDUT SĂRITA...”] –  
de Mihai Eminescu [24 – 25  
august 1881]**



Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Și-au pierdut sărita confrății de la „Românul”.

Nu e vorba, adevăr mai crud decât cel pe care l-am spus în privire-le, că, la adecă vorbind, partidul pe care îl reprezintă e compus din străini veniți de ieri alaltăieri, cari au tot așa de puțin drept de a determina soarta României precum [î]l au evreii bunăoară, un asemenea adevăr nu le-a mai spus nimeni; el i-a durut și i-a amețit. Loviturile repezi și dupăolaltă cîte au căzut din parte-ne asupra acestor titve incapabile decât de mistificări și neadevăruri le-au amețit, încât, neputând răspunde, neavând ce să răspunză ad rem, obiectiv, au început să aiureze, să vorbească în dodii și-n bobote, ca netoții ori ca surzii.

În urma acestei amețeli vedem curioase lucruri. Într-unul din numerile Pseudo-„Românului” vedem acuzarea că reacționarii amenință pe rege cu asasinatul dacă nu-i va chema la putere.

Cari reacționari? Când?

Unde?

Dar mai știu ei ce vorbesc când îi apucă istericalele fanariotice?

Mai ieri ne numeau pseudoînvățați și falsificatori ai teoriei Lamarck darwin.

În adevăr, cine sunt învățați s-au întrolucat la redacția „Românului”. Descoperirea unității ființelor organice, făcută în același timp de Gothe și de Lamarck, și legile diversificării acestei unități și ale evoluțiunii, teorie atât de splendid dezvoltată de Darwin, ne este nouă mai puțin cunoscută decât celor patru clase primare și coardei de violoncel care redijează „Românul”. De când cu răscumpărarea căilor ferate s-au deșteptat cumplit redacția din Strada Doamnei și Carada e în primejdia de a fi numit doctor al Universității din Cambridge.

Dar, în sfârșit, ce suntem noi de vină dacă constatăm un fapt pe care nimeni nu îl poate contesta, că partidul roșu consistă în cea mai mare parte din străini (greco – bulgari ) vicleni și malonești, incapabili de a se asimila rasei române, incapabili de a o pricepe chiar? Ne pare rău că așa este. Ne pare rău că pișicherlâcul și lipsa de caracter sunt titluri de înaintare în România; ne pare rău că tocmai clasa actual dominantă e incapabilă de știință, de arte, de adevăr, cu un cuvânt de orice activitate la care se cere o inimă dreaptă și o inteligență clară, ne pare rău că acești oameni, incapabili de o concepție puternică, duc statul din rău în mai rău, din espedient în espedient; dar nici suntem în stare a le lărgi craniile și a le face mai încăpătoare, nici a le lărgi piepturile încovoiate și a face bătaia inimei mai energică, mai liberă, mai generoasă.

În vechiul nostru obicei al pământului existau mijloace de înlăturare. „Om vrednic de răs și de ocară” nu se putea face după olachale nici popă, nici ostaș, nici dregător ; nici om însemnat de Dumnezeu cu darul șchiopătăciunii, a încrucișării, cu cocoașă ori cu un alt ponos.

Desigur că nu mai departe decât acum o sută de ani nu s-ar fi găsit vlădică român să popească vro mutră de patriot, nici Domn care să-i învrednicească cu vro dregătorie. Așa era lumea pe atunci, cuminte.

Azi, în vremea drepturilor imprescriptibile ale cetățeanului, nu putem opri ca ăl mai cocoșat să fie mai mare în gardă și să ajungem de răsul chioarei.

Pe zi ce merge însă istericalele bizantine se urcă crescendo.

Astfel în cel din urmă număr Pseudo „Românul” ajunge a ne zice că nu ne-a crezut atât de răi și atât de cruzi încât să fim în contra înființării de spitale în sate.

N-aibă grijă „Românul”. Nu suntem în contra, ci pentru înființarea acestor spitale.

Dar asta nu ne oprește de a deplânge nenorocita necesitate de a se înființa asemenea spitale, cum nu sunt în nici o țară din lume. Deplângem că noii fanarioți au fost în stare a reduce poporul nostru la atâta mizerie materială încât asemenea așezăminte să fie necesare și ne îndoim totodată că ele ar putea fi mai mult decât un paliativ la rele a căror rădăcină e socială și politică.

Cauza morbidității țaranului român este exploatarea neomenoasă la care este supus în linia întâia din partea statului, în linia a doua de către mulțimea nenumărată de străini pe cari îi susține cu munca lui. Cauza e demagogia, care se hrănește din spinarea lui, uzura roșie, administrația roșie, sporirea bugetelor de cheltuieli ale statului, județene și comunale, prestațiunile făcute pe moșiile roșiilor, sărăcia ce urmează de acolo că i se fură timpul fără compensație, regimul alimentar rău; iar nu clima și epidemiile.

Sub aceeași climă poporul nostru era sănătos și sporea până mai alaltăieri, sub Mihai Sturza, sub Barbu Știrbei, sub Grigorie Ghica.

Dar el e bolnav și scade sub domnia a d-alde C.A. Rosettis, Flevas etc., scade de greutatea imense ce i le impune întreținerea unei xenocrații fără minte și fără inimă.

Iată ceea ce am zis și ceea ce repetăm. Amețeala în care au căzut redactorii foii fanariote nu-i justifică deloc și nu le dă dreptul de a ne atribui vorbe ce nu le-am spus. Nici am numit poporul ce muncește și plătește canalie. Pentru plebea superioară, pentru acele mii de demagogi cari trăiesc direct sau indirect din buget am păstrat acest epitheton ornans, pentru cumularzi, lefegii, agenți electorali plătiți, cârciocari și coțcari cari s-au vârât până și în comunele rurale; iată pentru cine păstrăm epitetul, nu pentru bietul nostru popor, pe care numai prefectul roșu d. Vidrașcu îl numește sălbatic într-o țară civilizată.

Ignoranța lui, sărmanul, e mai bună decât ignoranța pospăită a acelor redactori ai „Românului” cari, prin frustrarea statului, grămădesc milioane și segerează în oameni mari. Pentru acești ignoranți nesățioși se bagă țărani în spini și pâraie înghețate manu militari, pentru a plăti rămășițe mincinoase sau plătite o dată unor tâlhari ; pentru acești ignoranți se vinde patul, vaca, oaia, cenușa din vatra țaranului; pentru a plăti diurnele, recompensele naționale, pensiile reversibile, misiunile în străinătate a acestor ignoranți se iau de pe țaran șapte piei și se vinde dator pe toată viața, de nu-i mai poate nimeni; ajuta, nici D-zeu din cer, necum un reversibil cu sticla de decoct de mușățel.

Iată răul și un rău la care desigur nu sunt de vină oropsiții și defăimații boieri. Pentru a ajunge cineva alături cu boierii trebuia să muncească, să se distingă. Pentru a fi mare om la roși se cere să fi comis vreo trădare, să te fi compromis, să fii imposibil altfel.

Atunci brațele marelui partid îți sunt deschise; deschisă calea la avere și influență Dar de unde să-și facă această avere fără pierderea altuia?

Prin producțiune proprie?

Dar ce-a produs, ce-a învățat a produce Carada, Costinescu, Eliad – cârciumărescu, Fleva, Stolojan, Pherekydis e tutti quanti? Nimic, absolut nimic. În ce bunuri de utilitate pot ei să prefacă materiile prime? Ce industrii, ce meserii au introdus în țară? Nimic.

Industria palavrelor și prăvăliile de minciuni.

Dar acestea într-o țară cinstită nu fac parale, numai la noi se plătesc cu 120 milioane pe an.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

**Mihai-Eminescu.Ro**